

Totes les fulles són seques

MÓN

El sud de Califòrnia viu una forta sequera i només hi ha reserves per a un any. Els agricultors del nord de l'estat, on l'aigua és abundant i el malbaratament habitual, estan disposats a reduir-ne el consum en un 25 per cent. Però serà difícil controlar l'estalvi. Mentrestant, el canvi climàtic sembla entestat a fer de Califòrnia el primer escenari del seu guió.

© The Economist

Els camps agostats, els llacs amb poca aigua i els arbres emmus-teïts testimonien els quatre anys de sequera de Califòrnia. De Palm Spring a Palo Alto, els jardins d'un verd deliciós ara són d'un marró lleig. On abans hi havia camps fèrtils ara hi ha prats plens de malesa. A Califòrnia li faran falta més de 2.000 milions de metres cúbics d'aigua abans no comenci l'estiu. Però a la fira del comtat de Sacramento de la setmana passada criatures vestides amb esferes inflables saltaven en unes piscines de plàstic i uns porcs consentits eren ruixats amb aigua polvoritzada. "No és pas tan dolenta, aquesta sequera, ens en sortirem", va dir un jove ramader.

Juntament amb la badia de San Francisco, els sistemes fluvials i els canals construïts a prop de Sacramento (conegut com el delta de Sacramento-San Joaquin) conformen l'estuari més gran de la costa americana del Pacífic. És el centre principal de subministrament d'aigua de Califòrnia. El dret a la seves aigües es va aconseguir després de la febre de l'or i, fins i tot en una sequera terrible, a l'estat li costa retallar l'ús d'aigua d'aquells que l'han tinguda durant més d'un segle. Alguns agricultors afortunats, per tant, han saciat les assedegades collites tal com els permeten els seus drets; molts altres agricultors de més al sud, en canvi, han vist com se'ls assecaven les terres.

Així, l'oferta del 22 de maig que van fer els agricultors del delta del

Sacramento de reduir l'ús d'aigua en una quarta part va ser una agradable sorpresa. Al començament d'abril, el governador de Califòrnia, Jerry Brown, havia ordenat als habitants de les ciutats que reduïssin el consum d'aigua en una quarta part. L'oferta dels agricultors va ser un pas cap a la justícia.

Però, evidentment, anava amb trampa. A canvi, l'estat ha de garantir que no restringirà l'ús de les reserves sobrants dels agricultors d'ara endavant. Però, sigui com sigui, la concessió és benvinguda: sense comptar el que es reserva per al medi ambient, el 80% de l'aigua consumida pels californians va a l'agricultura.

Felicia Marcus, que dirigeix el Consell de Control de Recursos Hídrics de l'Estat →

→ de Califòrnia, afirma que l'acord és "pragmàtic". Els agricultors, diu, s'estimen més reduir el consum ara que no arriscar-se a patir restriccions més endavant. Però no serà senzill comprovar que el seu esforç és cert. Els comptadors no són d'ús generalitzat i alguns agricultors amb dret d'ús de l'aigua només han d'informar sobre què fan amb l'aigua cada tres anys. Shawn Coburn, que cultiva tomàquets, raïm i ametlles a Firebaugh, dubta de les intencions que hi ha darrere l'oferta: "Aquells païos ens estan venent garsa per perdreu, i no fa gràcia", assegura.

Aproximadament dos terços de la pluja de Califòrnia cau a les regions del nord, però dues terceres parts de l'aigua consumida pels 39 milions de residents és en les zones del centre i del sud. Com que durant els darrers quatre anys hi ha hagut poques precipitacions, als 1.400 dipòsits de l'estat només hi queda aigua per a un any. El llac New Melones, la quarta reserva més gran de Califòrnia, està per sota d'un cinquè de la seva capacitat. Unes marques vermelloses per sota del límit del bosc que hi ha als pendents mostren fins a quin punt ha baixat el nivell.

Els habitants de la zona no estan gaire preocupats. Vicki McFall, propietària d'una floristeria que es manté puixant al poble proper d'Angels Camp, diu que el llac estava molt més baix durant la sequera de sis anys que va acabar el 1992. "Ara ens en preocupem més, de l'aigua", admet, "jo només dono a les meves plantes de viver aigua que ja he fet servir

per a tiges i rams". Ellen Hanak, de l'Institut de Polítiques Públiques de Califòrnia, també es mostra calmada: "Encara no estem a prop del final. Estem avesats a tenir un clima altament variable i la nostra economia s'ho pot manegar".

Califòrnia ha sobreviscut a períodes de sequera durant tota la seva història. Però la llargada i la severitat de l'actual pot ser conseqüència de factors mediambientals moderns. Segons alguns estudis recents, una regió d'alta pressió atmosfèrica –una falca anticiclònica– ha estat alterant els patrons de vent davant les costes de Califòrnia durant els últims tres hiverns, fet que ha desviat les tempestes estivals cap al nord. Uns científics de la Universitat de Stanford creuen que els gasos d'efecte hivernacle ara fan que sigui més probable la formació d'aquesta falca anticiclònica. Fent servir simulacions per ordinador i models estadístics, han descobert que la probabilitat que es formés la falca era tres vegades més alta amb les concentracions modernes de gasos d'efecte hivernacle que amb les que hi havia abans de la Revolució industrial.

Barton Thompson, de l'Institut Woods per al Medi Ambient, de la Universitat de Stanford, diu que el preocupa més l'escalfament de Califòrnia. Des dels anys vuitanta les temperatures mitjanes han estat més altes que en els cinquanta anys anteriors; el 2014 va ser l'any més calorós des que hi ha registres. En un clima canviant hi ha més freqüència de períodes de calor i de sequera que ocorren paral-

llement a Califòrnia, segons un altre estudi de Stanford. Això agreuja les sequeres. Que faci més calor significa que la humitat s'evapora més de pressa del sòl, per tant, les plantes necessiten més aigua. I cau menys neu: el contingut d'aigua de la neu acumulada a les muntanyes de Sierra Nevada, que actua com a sistema natural d'emmagatzematge d'aigua fins al desgel de la primavera, el mes passat era de només un 5% de la quantitat mitjana que hi sol haver l'1 d'abril. "Els pròxims anys les sequeres seran més freqüents i més severes", creu Thompson.

A mesura que els recursos superficials d'aigua s'han assecat, els agricultors i altra gent han recorregut a les aigües subterrànies per substituir el subministrament que els faltava. Es calcula que el 65% de l'aigua consumida a Califòrnia l'any passat va ser bombada fins a la superfície –mentre que de mitjana solia ser un 40%–, segons la California Water Foundation, una organització mediambiental. Ha reemplaçat aproxi-

AIGUA PER A UN ANY. El llac New Melones, la quarta reserva d'aigua més gran de Califòrnia està per sota d'un cinquè de la seva capacitat.

madament tres quartes parts de les fonts d'aigua superficial que s'han perdut. “El bombament no pot continuar com els darrers quatre anys”, creu Ryan Jacobsen, agricultor de Fresno, que també dirigeix el Departament d'Agricultura del seu comtat.

El saqueig dels pous ha fet que es danyessin i es reduïssin les capes subterrànies de sorra i argila que en el futur haurien retingut més aigua. Això també vol dir que pot entrar aigua salada als aqüífers de la costa. Tanmateix, Califòrnia va ser l'últim estat de l'oest dels Estats Units que va aplicar lleis per a la gestió de les aigües subterrànies: la legislació es va aprovar el setembre del 2014. I els seus efectes no arribaran ràpidament. Els nous plans de gestió per a la fonts subterrànies han de ser sostenibles mediambientalment fins al 2040.

Per tornar-se boig

Mentrestant, polir-se l'aigua del subsòl és un bon negoci per a molts agricultors.

Califòrnia és l'estat amb més agricultura del país, amb vendes de productes agrícoles per valor de 48.000 milions de dòlars el 2012. Cultiva més d'un terç de les hortalisses dels Estats Units i dos terços de la fruita i dels fruits secs. Les modes de salut de seguir dietes riques en proteïnes, inspirades per les estrelles de cinema de Califòrnia, aporten als agricultors “diners a cabassos”, segons Coburn. Irrigar camps d'ametllers i festucs amb una alta necessitat d'aigua el 2010 consumia 4.600 metres cúbics d'aigua, un 54% més que la dècada passada. Però el valor de la fruita seca va ser de 4.400 milions aquell any, fet que implica que els agricultors van facturar gairebé mil dòlars per cada metre cúbic d'aigua que van consumir. La userda, un cultiu que es va empassar sis milions de metres cúbics d'aigua –més que cap altre– alimentava vaques i no pas gent famosa.

Abandonar els cultius que gasten tanta aigua solucionaria molts dels proble-

mes d'aigua de Califòrnia. L'agricultura només contribueix en un 2% al potencial econòmic de Califòrnia i ocupa un 3% dels treballadors. Això no obstant, Jacobsen es pregunta d'on traïrien els nord-americans la fruita i les hortalisses sense la generositat de la Vall Central de Califòrnia. “Els agricultors només agafen l'aigua prestada. Els consumidors dels seus productes són els beneficiaris finals”, diu, “i l'escala en què fem les coses aquí significa que els ciutadans de classe mitjana es poden permetre comprar els productes”. Són precisament les condicions naturals de la zona, semblants a les del desert, que fan augmentar les collites gràcies a una temporada de cultiu llarga i seca. Pocs consumidors reflexionen sobre quanta aigua s'ha fet servir per cultivar el menjar que compren.

Què més s'hi pot fer? Les ciutats californianes en donen algunes lliçons. La quantitat d'aigua consumida pels residents de Los Angeles i San Francisco és més baixa del que era el 1980 –malgrat l'increment de població–. Però a les ciutats s'hi continua menjant fruita. Les zones urbanes riques es poden permetre comprar aigua extra quan en necessiten. També poden pagar el cost de plantes de dessalinització (com ha fet Santa Barbara). La fixació de preus graduals, segons la qual els consumidors paguen més a partir de certs nivells de consum, també ajuda a malgastar menys, però se'n va posar a prova la legalitat en un tribunal d'apel·lació de l'estat a l'abril.

Hi ha qui insta a establir més mercats de comerç de l'aigua per contribuir a la flexibilitat dels subministraments. D'altres volen convertir les terres de la Vall Central de Califòrnia en un centre d'energia solar. Hanak considera que la prioritat és tenir unes millors dades. “Per ser el centre mundial de l'economia tecnològica”, afirma, “tenim un sistema d'informació deplorable a escala estatal pel que fa a l'aigua”. •

Traducció d'Arnau Figueras